

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **H. T.**, zastoupené Mgr. Reginou Komárkovou, advokátkou se sídlem Pekařská 18, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje,** se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2009, č. j. JMK 64932/2009, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2010, č. j. 57 Ca 73/2009-26,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně, jímž byla zamítnuta její žaloba proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl její odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Šlapanice ze dne 8. 4. 2009, č. j. OD/14671-09/696/2009/TYL, a toto rozhodnutí potvrdil.

Prvostupňovým rozhodnutím byla dotyčná uznána vinnou tím, že dne 24. 7. 2008 kolem 7:20 hod v obci Střelice řídila na silnici III. třídy č. 15270 na 5,748 kilometru ve směru jízdy na Ostopovice osobní vozidlo tovární značky Honda CR-V, registrační značky x, přičemž před vjezdem do zatáčky předjížděla osobní vozidlo svědkyně L. B.

a bezprostředně ohrozila protijedoucí vozidlo tovární značky Seat Cordoba, registrační značky x, jehož řidič O. F. ve snaze zabránit čelnímu střetu s vozidlem stěžovatelky byl nucen prudce brzdit a vyjet svým vozidlem vpravo mimo vozovku. Tímto svým shora uvedeným jednáním stěžovatelka porušila § 17 odst. 5 písm. a), § 17 odst. 5 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), tedy předjížděla v případech, ve kterých je to podle zvláštního právního předpisu zakázáno, čímž se dopustila přestupku dle § 22 odst. 1 písm. f) bodu č. 7 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích"). Za toto jednání jí byla podle § 22 odst. 7 zákona o přestupcích uložena pokuta ve výši 7500 Kč a dále zákaz řízení motorových vozidel na dobu 10 měsíců ode dne nabytí právní moci správního rozhodnutí.

Žalovaný následně dospěl k závěru, že správní orgán prvního stupně skutkový stav věci zjistil správně. Ke zjištění skutkového stavu přitom již nebylo nutné provádět důkaz znaleckým posudkem, který byl proveden procesně zcela nesprávně (pouze telefonickou konzultací se soudním znalcem), neboť stav věci dostatečně vyplýval z ostatních důkazních prostředků (a tedy k závěru znalce již nebylo třeba přihlížet, ačkoliv i ten podpořil závěr správního orgánu). K témuž následně dospěl i krajský soud.

Stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně uvádí, že uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."). Kasační stížnost je tedy podána z důvodu tvrzené „*vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost*".

Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že správní orgán prvního stupně nedotvářel ani nezkreslil výpovědi svědků, přičemž i kdyby se tak dělo, měla stěžovatelka právo namítat vady protokolace či návodnost kladených dotazů během jednání ve věci. Dle stěžovatelky ovšem ke zkreslení výpovědí jednotlivých svědků došlo ze strany správního orgánu až při citaci výpovědí jednotlivých svědků v odůvodnění rozhodnutí. Námitky stěžovatelky tedy nesměřovaly do způsobu provádění důkazů, nýbrž proti jejich hodnocení způsobem, který vybočoval z rámce tzv. volného hodnocení. Námitky tohoto druhu tak nemohla vznést během ústního jednání, nýbrž až v odvolání.

Stěžovatelka také polemizuje se závěrem krajského soudu, že správní orgán nesměl sám telefonicky konzultovat skutkový stav se znalcem, avšak toto pochybení nemá vliv na zjištěnou skutkovou podstatu věci, neboť ta dostatečně plyne z jiných (řádně získaných) důkazů. Stěžovatelka poukazuje na fakt, že telefonický hovor se znalcem je uveden v rozhodnutí správního orgánu prvního stupně jako jeden z podkladů, z něhož tento orgán vychází. V tom případě je ale třeba vždy hodnotit, jakým způsobem byl důkaz proveden. V tomto ohledu poukazuje stěžovatelka na § 51 odst. 1, 2 správního řádu. Nelze přitom zpětně říci, jaké další skutečnosti mohly z provedeného dokazování vyplynout, pakliže by

byla dodržena stěžovatelčina procesní práva, tj. stěžovatelka by byla o výslechu znalce informována a mohla by klást dotazy.

Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby zdejší soud rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný nevyužil své možnosti podat ke kasační stížnosti vyjádření.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, stěžovatelka je zastoupena advokátkou a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Důvodnost kasační stížnosti pak posoudil zdejší soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Zdejší soud se tedy byl nucen, s ohledem na obsah kasační stížnosti, zabývat především procesním postupem správního orgánu prvního stupně. Podle § 51 odst. 1 správního řádu platí, že k provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek. Podle odst. 2 tohoto ustanovení dále platí, že o provádění důkazů mimo ústní jednání musí být účastníci včas vyrozuměni, nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Tuto povinnost nemá správní orgán vůči účastníkovi, který se vzdal práva účasti při dokazování. Ze spisu neplyne, že by soudní znalec zpracoval znalecký posudek, natož, že by se s ním účastníci řízení mohli seznámit. Z rozhodnutí správního orgánu první instance však lze seznat, že krátce před vydáním tohoto rozhodnutí, a již po vyhotovení záznamu o seznámení stěžovatelky s podklady před vydáním rozhodnutí o přestupku, byl telefonicky konzultován soudní znalec Ing. U., který po vyslechnutí všech potřebných údajů uvedl, že vozidlo Seat, jehož řidič O. F. byl výše popsaným jednáním stěžovatelky ohrožen a následně s vozem havaroval, se pohybovalo rychlostí 75 – 80 km/h, tedy nepřekročilo nejvyšší povolenou rychlost v daném místě.

Takový postup správního orgánu naprosto neodpovídá základním principům provádění dokazování. Na první pohled je zřejmé, že správní orgán v tomto ohledu nedostál povinnosti dle § 51 odst. 2 správního řádu. Opomenuto bylo také ustanovení § 56 správního řádu, které upravuje provádění důkazu znaleckým posudkem. Znalec nebyl ve věci ani řádně ustanoven. Stěžovatelka nemohla na tvrzení znalce nikterak reagovat a není ani zřejmé, jaké konkrétní údaje byly soudnímu znalci pro jeho prezentovaný závěr sděleny. V tomto ohledu prvoinstanční správní rozhodnutí užívá nikterak nerozvedený výraz „všechny potřebné údaje“.

V tomto směru ovšem dospěl žalovaný i krajský soud ke shodnému závěru. Toto procesní pochybení ale nemělo vliv na skutkový stav, jak byl správním orgánem prvního stupně zjištěn. Tomu, že dokonce i správní orgán prvního stupně považoval ještě před uvedeným telefonátem skutkový stav za dostatečně zjištěný, napovídá i to, že při jednání v dané věci byla stěžovatelka uvědomena o tom, že správní orgán považuje podklady za shromážděné a hodlá přistoupit k vydání rozhodnutí. Konzultace se znalcem se navíc zabývala otázkou spíše okrajovou z hlediska posouzení stěžovatelčiny viny za přestupek.

Jednání, jehož se stěžovatelka dopustila, je totiž považováno za přestupek bez ohledu na to, jak rychle jelo vozidlo, které ohrozila. Přestupku by se stěžovatelka dopustila dokonce i tehdy, pokud by v protisměru žádné vozidlo nejelo. Skutečnost, že v důsledku jednání stěžovatelky havarovalo vozidlo Seat, dokonce nehrála roli při úvaze nad výší sankce, která jí byla za přestupek udělena. Podle § 22 odst. 1 písm. f) bodu č. 7 zákona o přestupcích se totiž přestupku (bez dalšího) dopustí ten, kdo v provozu na pozemních komunikacích při řízení vozidla předjíždí vozidlo v případech, ve kterých je to podle zvláštního právního předpisu zakázáno. Tímto zvláštním předpisem je zákon o silničním provozu. Ten předjíždění upravuje v § 17, přičemž odst. 5 obsahuje výčet situací, kdy je předjíždění zakázáno. Stěžovatelka porušila písm. a) tohoto ustanovení, neboť neměla před sebe rozhled na takovou vzdálenost, která je nutná k bezpečnému předjetí – předjížděla totiž dle zjištění správního orgánu v zatáčce. Přinejmenším porušení tohoto zákazu stanoveného silničním zákonem je absolutního charakteru, tj. řidič se jej může dopustit, aniž by bylo třeba jakkoliv zkoumat jednání ostatních řidičů (a aniž by tací řidiči ve vztahu k dané situaci nutně vůbec existovali). Stěžovatelka dále porušila písm. c) citovaného ustanovení, tj. porušila zákaz, že řidič nesmí předjíždět, jestliže by ohrozil nebo omezil protijedoucí řidiče nebo ohrozil jiné účastníky provozu na pozemních komunikacích. Toto jednání již absolutního charakteru není, ovšem to nemá na shora učiněné závěry vliv, neboť pro naplnění skutkové podstaty přestupku dle § 22 odst. 1 písm. f) bodu č. 7 zákona o přestupcích stačí porušení byť jediného zákazu stanoveného v § 17 odst. 5 zákona o silničním provozu. Porušení více ustanovení tohoto zákona pak správní orgán ani nepovažoval za přitěžující okolnost při úvaze nad výší sankce. Telefonát se znalcem tak šel částečně nad rámec odůvodnění správního orgánu.

Přestupkové řízení je třeba vnímat jako celek. Případné pochybení správního orgánu prvního stupně tak může korigovat odvolací orgán, nezasáhne-li tím do práva obviněného na efektivní obhajobu. Tak se tomu stalo i nyní. Žalovaný konstatoval nesprávnost postupu správního orgánu, jehož rozhodnutí přezkoumával na základě podaného odvolání. Dospěl přitom k závěru, že skutkový stav byl zjištěn dostatečně na základě ostatních důkazních prostředků a nebylo třeba ještě provádět důkaz znaleckým posudkem.

Dle zdejšího soudu nesprávně provedený důkaz znaleckým posudkem, který se navíc netýkal bezprostředního jádra věci, nemá sám o sobě dopad do právního postavení stěžovatelky. Správní orgány (ve své podstatě dokonce ani správní orgán prvního stupně) z telefonického hovoru nevycházely jako z důkazního prostředku, který by jakkoliv měnil pohled na skutkový děj či jehož provedení by bylo samo o sobě nezbytné. Ostatně již ve svém rozsudku ze dne 4. 6. 2003, č. j. 6 A 12/2001 - 51, publ. pod č. 23/2003 Sb. NSS, zdejší soud konstatoval, že procesní vada, které se správní orgán dopustí, neznamená bez dalšího sama o sobě ještě důvod ke zrušení vydaného správního rozhodnutí, pokud ovšem neměla vliv na zákonnost takového rozhodnutí. Není totiž důvodu rušit rozhodnutí v situaci, kdy je zřejmé, že správní orgán – jen po odstranění vytýkané vady – vydá v novém řízení rozhodnutí v zásadě shodné.

Je třeba vycházet z toho, že podle § 52 správního řádu jsou účastníci povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci. Provést důkaz

znaleckým posudkem v nastalém případě tak nebylo potřeba, neboť stav věci byl spolehlivě zjištěn i bez něj. Je důležité upozornit na to, že stěžovatelka v kasační stížnosti se skutkovým stavem naprosto nijak nepolemizuje a veškeré její námitky jsou koncentrovány proti porušení jejích procesních práv ve správním řízení před orgánem prvního stupně.

Stěžovatelka během ústního jednání v přestupkovém řízení uvedla, že úsek, kde předjížděla, není tak nepřehledný. Pokud protijedoucí vozidlo ohrozila, tak jen z důvodu, že toto vozidlo jelo hodně rychle. Smyk mohlo dostat i vlastní vinou. Je pravda, že jela nějakou dobu při předjíždění v protisměru, protože předjížděla. Pokud by ale začala brzdit, tak by se nezařadila před předjížděné vozidlo a došlo by k čelnímu střetu s protijedoucím vozidlem. Protijedoucí vozidlo jelo ve své polovině vozovky, nicméně není jisté, zda předtím nejelo prostředkem vozovky a řidič až poté nestrhnul vozidlo doprava.

Stěžovatelčinu verzi toho, jak k předmětné události dne 24. 7. 2008 došlo, potvrdil jen její přítel (a v uvedený den spolujezdec) pan D. D. Do protokolu u správního orgánu uvedl, že toho dne zaspal a stěžovatelka jej vezla do práce. Mezi obcí Střelice a Ostopovice je asi v půlce trasy zatáčka, kde stěžovatelka předjížděla nejméně jedno vozidlo, neboť jelo jen asi 50 km/h. I z tohoto vyjádření je ovšem dostatečně zřejmé, že stěžovatelka neměla při předjížděcím manévru rozhled na dostatečnou vzdálenost, neboť předjížděla v zatáčce, jak výslovně uvedl i stěžovatelčin přítel a stěžovatelka sama nijak nezpochybnila.

Tato skutečnost pak zřetelně plyne i z výpovědí dalších svědků nehody. Ti krom toho shodně vyvracejí, že by protijedoucí vozidlo jelo příliš rychle a dosvědčují také, že stěžovatelka toto vozidlo ohrozila. Tito svědci jsou navíc na sobě nezávislí, neznají se navzájem a neznají ani stěžovatelku a jejího přítele.

Svědkyně L. B. uvedla, že v zatáčce, kde se odehrála nehoda, ji začalo předjíždět vozidlo Honda (tj. vozidlo stěžovatelky). Svědkyně se divila, že je předjížděna právě na tomto úseku, neboť šlo o nepřehlednou zatáčku. Do zatáčky její vůz a také vůz stěžovatelky vjížděly vedle sebe. V protisměru se přitom objevil červený vůz, který – jak svědkyně výslovně potvrdila – sám rychle nejel, a přesto byl vozem Honda určitě ohrožen. Svědkyně se tedy snažila zajet co nejvíc ke krajnici, aby zabránila srážce. Vůz Honda dokončil předjíždějící manévr na poslední chvíli, takže svědkyni ihned napadlo, zda červené vozidlo nehavarovalo. Po té, co málem došlo k čelní kolizi uvedených aut, vůz Honda náhle zpomalil. Proto se svědkyně rozhodla opsat si registrační značku vozu Honda, kdyby bylo potřeba situaci dosvědčit. Když později zjistila, že se na místě, jímž projížděla, stala skutečně dopravní nehoda, obrátila se na policii.

Svědek O. F. pak uvedl, že uvedeného dne jel svým vozem Seat červené barvy do Střelic, přičemž když se blížil v rychlosti asi 70 km/h k levotočivé zatáčce, která mířila do kopce k horizontu, vyjely z ní dva vozy vedle sebe; jedno předjíždělo druhé. Aby zabránil čelnímu střetu s předjíždějícím automobilem Honda, musel sjet do příkopu. Po chvíli mu přijel pomoci pan M. B. a uvedl, že nehodu viděl a může její průběh dosvědčit.

Svědek M. B. při ústním jednání uvedl, že jel onoho dne ze Střelic směrem na Ostopovice. Druhé auto před ním byla Honda. Zahlédl, že toto vozidlo předjíždí do zatáčky. To považoval za rizikové. Za obcí Střelice následuje nepřehledné „esíčko“, v němž

za stromy vůz Honda předjížděl další auto. Přitom se málem střetl s červeným vozem Seat Cordoba. Jeho řidič musel sjet do příkopu, aby se vyhnul kolizi. Vůz Honda pokračoval v jízdě, jako by se nic nestalo. Svědek se tedy rozhodl tento vůz dohnat a opsat si jeho registrační značku, kterou následně dal k dispozici řidiči vozu Seat. Svědek M. B. na dotaz stěžovatelky dodal, že řidič automobilu tovární značky Seat nejel rychle. Pokud by býval jel rychle, jistě by bývalo došlo k čelní srážce. Řidič automobilu Seat neměl šanci vidět protijedoucí vůz, byl jím ohrožen a nemohl zabránit srážce jinak, než vyjetím mimo vozovku. Svědek vyslovil přesvědčení, že řidička automobilu Honda jistě musela zpozorovat, že automobil Seat vyjel následně ze silnice do příkopu.

Všechny tři svědecké výpovědi jsou tedy vnitřně i vzájemně konzistentní. Jde o osoby, jak již řečeno, bez vzájemných vazeb i bez vztahu ke stěžovatelce, které bylo umožněno klást při jednání svědkům dotazy. Dva ze tří svědků navíc nejsou účastníci nehody a jejich osobní zájem na předmětném posouzení věci tedy není dán. Zdůraznit lze také skutečnost, že si dva svědci byli vědomi závažnosti situace a bez osobního zainteresování se sami přihlásili na policii a opsali si bezprostředně po nastalé situaci registrační značku vozu stěžovatelky. V jistém ohledu vše dokládá i čtvrtý svědek, který přiznává, že vůz, kde seděl jako spolujezdec, předjížděl do zatáčky. Pokud jde o pochybnost stěžovatelky, že vůz Seat jel příliš rychle, tak je vyvrácena shodným tvrzením uvedených tří svědků. Ti všichni navíc uvedli, že vůz Seat byl vážně ohrožen vozem Honda.

Vše navíc potvrzuje i dokumentace z místa nehody založená ve spise. Svědci M. B., O. F. a L. B. již při vyšetřování nehody policií událost vylíčili shodným způsobem jako posléze v přestupkovém řízení. Dále je ve spise počítačovým programem PC-CRASH vytvořený nákres místa nehody, v němž je zachycena rycí stopa po vozidle Seat, která dokládá, že ke střetu obou vozidel málem došlo v okamžiku, kdy vůz Honda ze zatáčky vyjížděl a vůz Seat do ní vjížděl. Vše je také zachyceno ve fotografiích přiložených ve spise. Z nich plyne, že ke střetu obou vozů málem došlo v zatáčce, která není vhodná k předjíždění, neboť neposkytuje dostatečný rozhled (viz zejm. položka č. 1 uvedené fotodokumentace). Ani sankce za přestupek není nikterak přísná, ve vztahu závažnosti přestupku a ke skutečnosti, že stěžovatelka se dopravních přestupků dopouští opakovaně, jak je ve spise rovněž doloženo.

Závěrem je třeba znovu dodat, že v kasační stížnosti není již vedena polemika se skutkovým stavem věci. Rovněž není osvětleno, jakým způsobem měl správní orgán prvního stupně dezinterpretovat výpovědi svědků ve svém rozhodnutí. Je nutno připomenout, že na jakékoliv nesprávné závěry z výpovědí dovozené měla stěžovatelka možnost poukazovat v odvolání. Navíc zdejší soud citoval výpovědi svědků přímo z jednání, na němž byla stěžovatelka přítomna. Tyto výpovědi jasně ozřejmují skutkový stav tak, jak k němu dospěly správní orgány i krajský soud. Pochybení správního orgánu prvního stupně týkající se telefonátu se znalcem nemělo vliv na takto získaný skutkový stav. Ten totiž zřetelně plyne z výpovědí svědků, fotodokumentace a náčrtu.

V daném případě tedy nebyly naplněny namítané kasační důvody a zdejší soud neshledal ani důvody, pro které by měl rozhodnutí zrušit pro pochybení, k nimž by měl

přihlížet mimo uplatněné námitky podle § 109 odst. 3 s. ř. s. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. ledna 2011

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu